

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะเป็นสังฆธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพวกเราไว้ “เราจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” ธรรมะ เห็นไหม เขาบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เรามีธรรมชาติเป็นที่พึ่ง ธรรมชาติ ถ้าสภาพแวดล้อมที่ดี ชีวิตที่ดี “เราจงมีธรรมะเป็นที่พึ่งเถิด” แต่ถ้การประพฤติปฏิบัติธรรม สังฆธรรม เราเข้าใจทฤษฎีความเป็นไปของธรรมชาติแล้ววางมันไว้ เราหนีธรรมชาติ เพราะเราไม่แปรปรวนไปกับมัน ธรรมชาติเป็นแบบนั้นเิง

“เราจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” เราฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อต่อกย้ำหัวใจของเราเิง

หัวใจของเรา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา สอน เครื่องหมายของคนดี ความกตัญญูกตเวที เวลาคนเงินเขามีแข่งมั่งกัน เขาก็กลับไปเยี่ยม หลุมศพญาติของเขา กลับไปร่วญาติของเขา คนไทยก็สงกรานต์ สงกรานต์เราก็กลับไป กลับไประลึกถึงวันครอบครัว วันของผู้สูงอายุ เราก็กลับไป นี้ประเพณีวัฒนธรรม

ถ้าประเพณีวัฒนธรรม พระอรหันต์ของลูก เราได้ชีวิตนี้มาเพราะเรามีพ่อแม่ พ่อแม่ก็มี ปู่ย่าตายาย ก็มีชาติมีตระกูลมา มันเป็นสายบุญสายกรรมมา ถ้าไม่มีสายบุญสายกรรมมา เราจะมา เกิดร่วมกันได้อย่างไร เรามีบุญ มีเวรมีกรรมต่อกันทั้งนั้นแหละ เราถึงได้มาเกิดร่วมกัน พระพุทธศาสนาบอกว่า คนเราที่เกิดมาเป็นมนุษย์ไม่เคยเป็นเครื่องญาติกันมากพชาติใดชาติหนึ่ง ไม่มี นี้การเวียนว่ายตายเกิด ฉะนั้น เราถึงเป็นญาติกันโดยธรรมเิง

เราเกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน เรามีปากมีท้องเหมือนกัน เราต้องมีหัวใจที่เป็นสาธารณะ สาธารณะที่ว่ายอมรับ ยอมรับความเห็นต่าง ถ้ายอมรับความเห็นต่าง สิ่งนี้มันทำให้สังคัมรมเย็น เป็นสุข ถ้าสังคัมรมเย็นเป็นสุข นี้สายบุญสายกรรม ฉะนั้น เราไปคารวะ เรามีน้ำใจ ทีนี้พวกเรา ปากกัดตีนถีบ จะกลับไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ เราก็กไม่มีเงินมีทองไป เราก็ก้อบาย เราไม่กล้าไป

พูดดีๆ ไม่ต้องเอาเงินทองไปให้พ่อแม่หรือก ถ้าบอกว่าหนูไม่มีเงินมีทอง แต่หนูมีน้ำใจ กับพ่อแม่ หนูมาเยี่ยมพ่อแม่ เดียวพ่อแม่ให้กลับ พ่อแม่ให้กลับ ไม่ต้องเอาเงินไปให้ท่านหรือก ท่านจะให้เงินเรากลับมาเลย เพราะพ่อแม่เขาอยากเห็นหน้า พ่อแม่เขาอยากเห็นเรา พ่อแม่เขามี ความระลึกถึง แล้วเราไม่มาเยี่ยมมาเขียนกันเลย ไม่เยี่ยมเขียนกันเลยโดยที่เรามีความจำเป็นใจ เราอายุ เราไม่มีสิ่งใดคิดไม้คิดมือไปฝากพ่อแม่ของเรา เราก็ไม่กล้าไปสู้น้ำพ่อแม่ของเรา

แต่ถ้าเรารู้ความจริง เห็นใหม่ เราก็ทำดีที่สุดแล้ว เราทำได้แค่นี้ เรามา มีน้ำใจต่อกัน ถ้ามี น้ำใจต่อกัน พ่อแม่กลับมาเห็นใจเรานะ ถ้าพ่อแม่เห็นใจเรา นี่เพราะเรารักษา รักษาสถานะทาง สังคมจนเกินไป เราไม่พูดความจริงต่อกัน ถ้าเราพูดความจริงต่อกันนะ คนให้อภัยกันได้ทั้งนั้น แหละ ถ้าคนให้อภัยกันได้ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เรามีพระอรหันต์ของเรา เราไปเยี่ยม พระอรหันต์ของเรา

จะนั้น ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การได้เห็นสมณะเป็นมงคลอย่าง ยิ่ง พ่อแม่ของเราเป็นพระอรหันต์ของเรา เห็นใหม่ การได้เห็นสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่ง สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ ความเห็นสมณะ เห็นครูบาอาจารย์ ได้ฟังเทศน์ฟังธรรม ถ้า หัวใจท่านมีหลักมีเกณฑ์ ท่านจะพูดถึงสัจจะอันนั้น สัจจะวิธีการที่จะเข้าไปสัมผัสสมณะอันนั้น แล้วมีความสงบของใจ

เราเป็นปุถุชนคนหนาด้วยกิเลส เราควบคุมหัวใจของเราไม่ได้ เราไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ ของเรา เพราะเราเป็นชาติเป็นตระกูล เรามีสายบุญสายกรรมต่อกัน เราระลึกถึงได้ เราไปเยี่ยมพ่อ เยี่ยมแม่ของเราได้ แต่เวลาเราเห็นสมณะ เรารู้ว่าอันไหนเป็นสมณะแท้หรือสมณะไม่แท้ละ สมณะยังมีสมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ เป็นมงคลชีวิต ถ้าเราจะรู้ว่าสมณะแท้หรือไม่แท้

เราพยายามกำหนดพุทโธของเรา เราพยายามทำปัญญาอบรมสมาธิของเรา เราจะทำความ สงบของใจของเราเข้ามา ถ้าใจของเราสงบเข้ามา จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน เราจะเข้าไป สัมผัสวิธีการเข้าไปสู่สมณะ สมณะที่ ๑ คือความสงบระงับในความเป็นจริงในใจดวงนั้น ผู้ใด เห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าเราไม่รู้ว่าสมณะอยู่ที่ไหน เราหาครูบาอาจารย์ของเรา นี่เป็นมงคล ชีวิต เราเห็นสมณะข้างนอกเป็นมงคลชีวิตจริงๆ เพราะสิ่งนั้นมันหามาได้ยากมาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ ปรารถนาเป็นพระ โภธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิดขึ้นมา

เวลาเทศนาว่าการ “เราเป็นคนวาสนาน้อย ชีวิตของเราแค่ ๘๐ ปีเท่านั้น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ ๘๐,๐๐๐ ปี” เพราะอะไร เพราะท่านสร้างสมบุญญาธิการของท่านมา ๑๖ อสงไขย ๑๖ อสงไขยสร้างบารมีมากกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราที่เท่า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ก็เท่า ๔ อสงไขย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์มา ๔ อสงไขย แสนมหากัป ถึงได้มาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้นทุนมันต่างกันไง ต้นทุนต่างกัน แต่ความสะอาดบริสุทธิ์มันเหมือนกันไง สมณะเหมือนกัน เป็นสมณะแท้ๆ เหมือนกัน แต่อำนาจวาสนาบารมีแตกต่างกัน แยกต่างกัน โดยที่บุญญาธิการอันนั้นที่จะมารื้อสัตว์ขันธ์ตัวนี้ไง

ความรื้อสัตว์ขันธ์ตัวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สร้างมา ๑๖ อสงไขย มันจะสะดวก มันจะมีความเข้าถึงได้ง่ายกว่า ที่นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เรามีอำนาจวาสนาน้อย เพราะเราสร้างวาสนามาน้อย อายุเราแค่ ๘๐ ปี แต่วางกรรมวินัยไว้อีก ๕,๐๐๐ ปี

เราเห็นสมณะ สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เป็นมงคลกับชีวิต เราได้เห็นๆ ถ้าเราได้เห็นวางไว้ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้มีศรัทธามีความเชื่อ เพราะมีศรัทธาอันนั้น ศรัทธานี้เป็นรถจักรลากเราเข้ามาให้ฟังธรรม

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเรื่องอะไร? ก็ฟังธรรมตอกย้ำเรื่องหัวใจเรานี้ เกิด แก่ เจ็บ ตายนี้ แล้วทำอะไรมันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายล่ะ

เกิด แก่ เจ็บ ตายมันเป็นความทุกข์ นี่ฟังธรรมเพื่อตอกย้ำที่นี้ แต่เราทำบุญกุศลกันมา เราอยากร่ำอยากรวย อยากมั่งมีศรีสุข

คนที่มีคุณธรรม ความมั่งมีศรีสุขอันนั้นก็เป็ประโยชน์กับจิตดวงนั้น แต่ถ้าคนเราจิตใจมันหยาบมันซ้า มันมั่งมีศรีสุขมาด้วยความทุจริตขึ้นมา แล้วยังทำจิตใจให้เศร้าหมอง นั่งทับกองกรรมอันนั้นไว้ไง กรรมที่สร้างไว้ มันนั่งทับเอาไว้ วันใดจะให้ผลมาก็ไม่รู้ มันมีความสุขไหมล่ะ

แต่ถ้าเรามีความสุขของเรา การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ฟังธรรมๆ ฟังธรรมตอกย้ำที่นี้ ฟังธรรมตอกย้ำที่นี้ เห็นไหม เห็นสมณะ แล้วเราพยายามรักษาจิตใจให้เป็นสมณะ เรากลับไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ พระอรหันต์ของเรา เราได้อุปฐาก เราได้ดูแลรักษา อันนี้ทิ้งไม่ได้นะ เพราะมันเป็นการันตีว่าเราเป็นคนดีหรือคนเลว

เครื่องหมายของคนดีคือการกตัญญูทเวทิตี เครื่องหมายของคนดีกับเครื่องหมายของคน
เลว

เครื่องหมายของคนเลว มันทิ้งมันขว้าง มันไม่คุ้มมันไม่แล แล้วต่อไปนะ กรรมมันติด
จรวดไล่ไปถึงตัวของมันนะ มันก็ไปเสียใจ ทำไมเรามีลูกมีเต้า ทำไมลูกเต้าไม่มาดูแลเรา

ก็เอ็งทำมาอย่างนั้น เอ็งทำมาอย่างนั้น แต่เอ็งทำคุณงามความดีของเรา เครื่องหมายของ
คนดี ทำแล้วมันได้คืออยู่แล้วแหละ ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว มันได้ดีของมันโดยสัจจะของ
มัน มันเป็นเครื่องหมายเพราะอะไร เพราะผลของวิญญูะ เราเกิดเป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์มันเห็น
กันด้วยตาเนื้อ ใจ ตาเนื้อเห็นกันได้ที่นี่ไง

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีญาณทัสสนะ ญาณทัสสนะหรือสัตว์ขนสัตว์ ส่งเข้า
ไป จะหรือสัตว์ขนสัตว์ พระองค์ภูมิมาตต้องการวิชาการอันนั้น โดยอาจารย์บอกว่าต้องเอา ๑,๐๐๐
นิ้วมือมาแลก แล้วได้มา ๘๘๘ นิ้วมือแล้ว ยังขาดอีกนิ้วมือเดียว มันอยากได้มาก อยากได้มาก

คูสิ กษัตริย์ พระเจ้าพิมพิสารจะเอากองทัพไปปราบ แม่รู้ข่าวเข้า แม่ก็เป็นห่วงลูก แม่ก็จะ
ไปบอกลูกก่อน ไอ้ลูกก็คิดว่านิ้วสุดท้ายๆ ถ้าแม่มาวันนี้จะได้ครบ ๑,๐๐๐ นิ้ว จะได้วิชาการเสียที
แม่ก็เป็นห่วงลูก ก็จะไปหาลูก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณว่าองค์ภูมิมาตเป็นคนดีคนหนึ่งที่เขาจะมีจิต มี
อำนาจวาสนาจะบรรลุธรรมได้ แต่เพราะไปคบมิตรไม่ดี ไปคบอาจารย์ไม่ดี ไปคบอาจารย์ของ
เขา อาจารย์ของเขาตระหนี่ หวง อยากจะทำลายลูกศิษย์แต่ไม่กล้าทำด้วยตัวเอง ออกอุบายให้ไป
ฆ่าคน แล้วคิดว่าต้องมีคนมาฆ่าองค์ภูมิมาตแน่นอน นี่ความเห็นของอาจารย์ของเขา

องค์ภูมิมาตเป็นคนซื่อ เป็นคนดี แต่ด้วยการทำมากเข้าๆ จิตใจมันก็กระด้างไปอย่างนั้นนะ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเขามีโอกาส ไปเอาคนนั้นก่อน หรือสัตว์ขนสัตว์ๆ เล็งญาณ
เห็นไหม เราเห็นด้วยตาเนื้อ เราอุปฐากพ่อแม่ของเรา ดูแลพ่อแม่ของเรา ก็ว่าเป็นเครื่องหมาย
ของคนดี ถ้าคนที่ไม่ทำ เขาว่าคนนั้นเป็นคนชั่ว เวลาเห็นสมณะๆ จิตใจของเราที่มันหยาบซ้ำ
จิตใจที่มันคิดร้อยแปดพันเก้ามันจะอย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือสัตว์ขนสัตว์ที่นี้ ฉะนั้น เวลาพวกเราพระปฏิบัติไป
หาครูบาอาจารย์ ถึงบอกว่า “พ่อแม่ครูจารย์” พ่อแม่คือเลี้ยงดูร่างกาย ใจ ครูบาอาจารย์เลี้ยงดูจิตใจ

ไง ลูกของเรา เราปรารถนาให้ลูกเป็นคนดีทั้งนั้นแหละ แล้วเราสอนมัน มันฟังเราไหมล่ะ มันเถียงด้วย มันโต้แย้งด้วย แต่นี้ก็กรรมของสัตว์ ใครทำอะไรได้อย่างนั้น ใครทำอะไรได้อย่างนั้น

ฉะนั้น เวลาเสด็จญาณไปแล้ว ปรารถนาจะรื้อสัตว์บนสัตว์ด้วยญาณทัสสนะ ด้วยความเห็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่รื้อสัตว์บนสัตว์ รื้อสัตว์บนสัตว์อย่างนั้น ไปโปรดสัตว์ ไปโปรดองคฺคิมาลก่อน ลอยไปนะ ด้วยฤทธิ์ องคฺคิมาลเขามีวิชาอันหนึ่ง เขาวิ่งได้เร็วมาก ม้าตัวใดที่มีฝีเท้าจัดขนาดไหน จะวิ่งหนีองคฺคิมาลไม่ได้ องคฺคิมาลเขาจะวิ่งได้เร็วมาก ไครมาเขาจะทำร้ายได้หมด ฉะนั้น เวลาเขามีความเชื่อมั่นของเขาอย่างนั้น แต่เวลามาเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านลอยไป วิ่งเร็วขนาดไหน ใช้ความสามารถสุดฤทธิ์ขนาดไหนมันไม่ทันมันไม่ทัน นี่ทรมาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรมาน

เขาก็แปลกใจ องคฺคิมาลก็เอะใจ เพราะว่าธรรมดาจะไม่มีใครรอดพ้นจากฝีเท้าการวิ่งขององคฺคิมาลได้ เขามีวิชาพิเศษอันนี้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ลอยไปๆ

“สมณะหยุดก่อน” เพราะมันทำอะไรไม่ได้แล้ว ตะโกนแล้ว “สมณะหยุดก่อน สมณะหยุดก่อน”

เวลาเทคนิคคำสอน เทคนิคที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านมีคุณสมบัติของท่าน “เราหยุดแล้ว เธอต่างหากไม่หยุด”

แล้วคนที่มันวิ่งอยู่มันหยุดได้อย่างไรล่ะ วิ่งขนาดนี้ยังไม่ทันเลยบอกหยุด

“เราหยุดแล้วเธอยังไม่หยุด” เห็นไหม จะหักมุม

องคฺคิมาลถามว่า “หยุดได้อย่างไรล่ะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราหยุดทำความชั่ว เราหยุดทำความชั่วทุกอย่าง เธอยังทำความชั่วอยู่ เธอยังฆ่าอยู่ เธอยังฆ่าอยู่”

คนมันมีเมตตาใจ คือจิตใต้สำนึกที่ดีมันสำนึกได้ แต่คนที่มันดื้อน่ะ พอยิ่งพูดอย่างนี้ยิ่งโกรธยิ่งแค้น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราหยุดแล้ว”

“หยุดจากอะไร”

“หยุดจากการทำความชั่ว เธอต่างหากยังไม่หยุด เธอยังตามล้างตามผลาญ เธอยังฆ่าอยู่”

มันสลัดใจนะ วางมีดลง วางดาบลง ขอบมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนมาก็ได้ถามพระเจ้าพิมพิสารแล้ว ถ้าเราไปเอาองคูลิมาลกลับมาแล้วจะทำโทษเขาอีกไหม จะทำอะไรเขาไหม ถ้าเอากลับมาได้ไง พอไปถึงแล้ว องค์กริมาลวางดาบ แล้วขอบวช บวชกลับมา เอากลับมาฝึกจนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เห็นไหม นี่เวลารื้อสัตว์ขนสัตว์ด้วยญาณทัสสนะ

เราได้สัมผัสสมณะ เราอยากแตะสมณะ เพราะสมณะเป็นมงคลชีวิต แล้วมงคลชีวิต ในชีวิตเราจะมีมงคลอย่างนี้ไหม ถ้ามีมงคลนะ เราต้องมีความหมั่นเพียร ต้องมีสติ ต้องบังคับ บังคับไอนามธรรม บังคับความรู้สึกด้วยสติ พุทโธๆ เอามั่นให้อยู่ เอามั่นให้อยู่

แต่ตอนนี้เขามีข้อเสนอใหม่ๆ ไร “ไม่ต้อง สมณะไม่ต้องทำ ใช้ปัญญาไปเลย”...โลกีย์ปัญญา ปัญญาของกิเลส ปัญญาของอวิชา เรามีความไม่รู้ในหัวใจของเรา เรามีวิชาอยู่ในใจ แล้ววิชามันเอาความรู้สึกไปศึกษา ใช้ปัญญาของมัน มันมีวิชาครอบงำ หลวงตาใช้คำว่า สมุทัยมันเจือมาด้วย สมุทัยเจือปนมา มันมีสมุทัยเจือปนมา จะศึกษา จะค้นคว้า จะมีตรรกะ จะมีปัญญาขนาดไหน ไม่สะอาดบริสุทธิ์ได้ ไม่เป็นมรรคขึ้นมาได้

แต่เราพุทโธๆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบ เห็นไหม สงบเพราะอะไร นี่ไง สมณะๆ เราเห็นสมณะ เห็นไหม สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าจิตมันสงบเข้าไป พอจิตมันสงบเข้าไป โอ้โฮ! มันรู้เอง

ชื่อว่าสมาธิเขียนไว้ ตำราก็อ่านไว้ สมาธิมีคุณสมบัติอย่างนั้น ทุกอย่างมีคุณสมบัติอย่างนี้ แต่มันไม่รู้หรอก แต่พอมาเจอเข้า เจอเข้าก็ยังไม่รู้เลย ทั้งๆ ที่ตัวเองจับต้องยังไม่รู้เลย เพราะใครเจอใหม่ๆ งงนะ จะไปถามครูบาอาจารย์ อันนี้เป็นอย่างไร อันนี้เป็นอย่างไร ทั้งๆ ที่จิตใจมันยอมรับ แต่มันอธิบายไม่ได้ มันเหนือโลก เห็นไหม มันเหนือโลก ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าเป็นมิถิณนะ พอมันเป็นสมาธินะ เรามีสติรู้พร้อมนะ มันเว้งว้าง มันว่างนะ มันว่าง... เว้งว้าง มันว่าง ใครเป็นคนรู้ ใครเป็นคนสร้างอารมณ์นี้ อารมณ์นี้ไง ความรู้สึกนึกคิด เห็นไหม

ความคิดไม่ใช่จิต ความรู้สึกนึกคิดมันเกิดจากจิต เกิดดับๆ บนจิต แล้วเวลามันแว้งว้างนี่เป็นความคิดใหม่ เป็นอารมณ์สร้างใหม่? อารมณ์ว่างไป

เวลาอารมณ์ที่มันเกิดขวางตัวเอง อารมณ์ที่มันเหยียบย่ำตัวเองก็เป็นอารมณ์หนึ่ง เวลาว่างๆ นี่ก็เป็นอารมณ์หนึ่ง แต่ถ้ามันพุทโธๆ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิมันเป็นเนื้อแท้ มันว่างใหม่ มันพูดไม่เป็น มันพูดไม่ได้ ถ้าพูดไม่ได้ ถ้าจิตสงบแล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าออกฝึกหัดใช้ปัญญา ยกขึ้นสู่โศคาปัตติมรรค โศคาปัตติมรรคที่ไหน

เขาบอกว่า “การปฏิบัติในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม กาย เวทนา จิต ธรรมเป็นสติปัฏฐาน ๔”

สติปัฏฐาน ๔ ปลอมๆ ไร สติปัฏฐาน ๔ โดยสัญญาไป สติปัฏฐาน ๔ โดยสัญญาอารมณ์ไป สติปัฏฐาน ๔ โดยนึกเอาไป สติปัฏฐาน ๔ โดยสร้างภาพเอาไป เพราะจิตมันปลอม จิตมันปลอมเพราะอะไร จิตมันปลอมเพราะมันไม่เป็นสัมมาสมาธิ คีล สมาธิ ปัญญา ถ้าไม่มีสมาธิเป็นพื้นฐาน ปัญญาที่เกิดขึ้นเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาเกิดจากจิตทั้งหมด ปัญญาเกิดจากสร้างเอาทั้งหมด

แต่ถ้ามันเกิดจิตสงบแล้วเป็นสัมมาสมาธิ ไม่มีสมุทัยเจือปนเข้ามา ถ้ามันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง จิตมันสงบแล้วมันเป็นสมณะ มันมีความสงบระงับ แล้วมันออกทำงานเป็นโศคาปัตติมรรค ถ้าโศคาปัตติมรรคมันพิจารณาแยกแยะของมันไป ด้วยปัญญาของมัน ถ้ามันถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้ามันปล่อยวางๆ ก็เป็นตทังคปหาน คือของชั่วคราว คือวิธีการปฏิบัติ วิธีการแยกแยะ วิธีการฝึกหัด วิธีการเพื่อความชำนาญ คนทำงานทำการต้องมีความชำนาญ มีการแยกแยะจนชำนาญ ชำนาญถึงที่สุดมันสมควร ความสมควรของมัน เป็นสมุจเฉทปหาน ไม่ใช่ตทังคปหาน

เวลามันขาด สมณะที่ ๑ โศคาปัตติมรรค โศคาปัตติผล เป็นสมณะที่ ๑ แล้วมีสติมีปัญญา ก้าวเดินต่อไป เข้าสู่สัทธาคามิมรรค พิจารณาถึงต่อเนื่องไปจนมันขาดเป็นสัทธาคามิผล เป็นสมณะที่ ๒ ถ้าสมณะที่ ๒ พิจารณาต่อเนื่องไป ถ้ามีปัญญาขึ้นไป จะจับต้องขึ้นไป เป็นอนุสสุกะขึ้นไป มันเป็นอนาคามิมรรค พิจารณาอนาคามิมรรค มันจะปล่อยวางขนาดไหน มันจะหลอกลวงขนาดไหนก็ต่อสู่มัน แยกแยะของมันไป มันรุนแรงของมันไปจนถึงที่สุดแล้วเวลามันขาด กามราคะ-ปฏิฆะขาดไป เห็นใหม่ สมณะที่ ๓

แล้วพิจารณาต่อเนื่องไป ถ้าจับตัวจิตได้ จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตที่ไม่มีอารมณ์ จิตที่ไม่มีความรู้สึกนึกคิด จิตที่ไม่มีความกระทบต่างๆ ตัวมันแท้ๆ ตัวของมันเอง ตัวมันที่ไม่กระทบอะไรเลย ตัวที่มันอยู่ของมันใสดุๆ นั่นแหละ ที่เป็นธรรมชาติมันนั่นแหละ ถ้าไปจับตัวมันได้ อรหัตตมรรคพิจารณาถึงที่สุด ทำลายมัน ทำลายภพ ทำลายชาติ ทำลายสถานที่จะทำลายชื่อ ทำลายสิ่งที่มีอยู่ ทำลายต้นข้าว ทำลายถึงที่สุด เวลาทำลายแล้ว เห็นใหม่ สมณะที่ ๔ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต จะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความซาบซึ้งใจไป

ใครได้สมณะที่ ๑ เวลากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็กราบแล้ว อีก ๓ สมณะยังสงสัยอยู่ ได้สมณะที่ ๒ ก็ยังสงสัยสมณะที่ ๓ ที่ ๔ อยู่ ได้สมณะที่ ๓ แล้ว สมณะที่ ๔ ก็ยังไม่เข้าใจ ถ้าเข้าใจทะเลอุปรูปร่างไปแล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำลายนะ อาสวกษยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจดวงนั้นจบสิ้นไป นั่นคือการได้สัมผัสสมณะ

ฉะนั้น วันนี้องค์พระ เป็นประเพณีวัฒนธรรม เราก็ได้เยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ เราก็ได้ทำเครื่องหมาย กิริยา ทำเครื่องหมายวัฒนธรรมประเพณี เราก็ได้ดูแลพ่อดูแลแม่ของเรา ได้เห็นหน้าเห็นตา ทั้งๆ ที่ว่าครอบครัวที่อยู่ด้วยกัน ครอบครัวที่อยู่ด้วยกันต้องไปเยี่ยมที่ไหน ก็อยู่เป็นครอบครัวเดียวกันนี้ แต่ให้รู้สถานะไง วันนี้องค์สำคัญ พ่อก็เรียกแม่ แม่ก็เรียกลูก ลูกก็เรียกพ่อ พ่อก็เรียกลูก รู้สถานะว่าใครเป็นลูก ใครเป็นพ่อ ใครเป็นแม่ไง มันมีสถานะของมัน ถ้าสถานะของมัน เราได้ทำประเพณีวัฒนธรรมแล้ว เราฟังธรรมๆ

วันนี้องค์พระ เราจะเห็นสมณะ ถ้าเราได้เห็นแล้วเป็นบุญกุศล แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นความจริงในหัวใจขึ้นมา ใจเราเป็นสมณะเอง “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” จิตใจอันนี้จะเป็นธรรม ธรรมอันนี้อยู่ในหัวใจของเรา แล้วกิริยา ทฤษฎีที่เขาศึกษากัน เขาเถียงกันปากเปียกปากแฉะ เรายินดูเขาแล้วก็จำ...บ้า บ้าห้าร้อยจำพวก มันยังบ้าเงากันอยู่ มันยังบ้าเงา ตื่นเงา เถียงกันเรื่องเงาอยู่ เราเข้าถึงสมณะ เราอยู่กับสมณะ เห็นแล้วมันจำๆ เอวัง